

IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE

a) Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstraňování povodňových škod

Záplavy, které v srpnu roku 2002 postihly rozsáhlá území v České republice, způsobily obrovské škody na majetku státu, municipalit, podnikatelských subjektů i občanů. Nezbytnost řešení následků povodňových škod se tak stala prvořadým úkolem, kterým se musela vláda zabývat bezprostředně po vzniku krizové situace a který se promítá i do dalších let.

V souladu s vypracovanou Strategií obnovy území postižených záplavami představovalo hlavní problém především zabezpečení potřebných finančních prostředků.

Na financování následků povodňových škod se podílí především státní rozpočet, významnou pomoc pak představují zdroje Evropské unie a úvěry Evropské investiční banky.

Největší objem finančních prostředků byl vynaložen v letech 2002 až 2004. Celkem bylo v těchto třech letech vynaloženo na řešení následků povodňových škod z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu **16,2 mld. Kč**, z toho 2,5 mld. Kč v roce 2002, více než 9,9 mld. Kč v roce 2003 (z toho 5,4 mld. Kč od EIB a 4,1 mld. Kč z Fondu solidarity EU) a 3,8 mld. Kč v roce 2004 (z toho 2,7 mld. Kč od EIB).

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2005 byla na daný účel vyčleněna v rozpočtech jednotlivých kapitol formou závazného ukazatele **částka 77 mil. Kč**.

V průběhu roku byly tyto výdaje **posíleny o cca 1,9 mld. Kč, z toho 1,7 mld. Kč** představovaly prostředky získané čerpáním **úvěru od Evropské investiční banky (EIB)** přijatého podle zákona č. 574/2002 Sb. Celkem tak rozpočtované výdaje na odstraňování povodňových škod vzrostly na 2,0 mld. Kč.

Z rozpočtované částky bylo **ve skutečnosti vyčerpáno necelých 1,9 mld. Kč**. Na výdajích se z **více než 90 %** podílely **prostředky EIB**, jejichž čerpání dosáhlo téměř 1,7 mld. Kč.

Celkové čerpání prostředků na odstraňování povodňových škod je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 56

Výdaje na odstraňování povodňových škod	Rozpočet 2005		Skutečnost 2005	Plnění v %	Rozdíl
	schválený	po změnách			
	1	2			
Úřad vlády ČR		32	33	102,6	1
Ministerstvo pro místní rozvoj	50	250	105	41,8	-146
Ministerstvo dopravy		172	191	111,4	20
Ministerstvo zemědělství		1 514	1 496	98,8	-18
Ministerstvo kultury	27	27	30	112,8	3
CELKEM	77	1 995	1 855	93,0	-140

v mil. Kč

V kapitole **Úřad vlády** bylo v roce 2005 na odstraňování povodňových škod vyčerpáno celkem **33 mil. Kč**, z nichž byla většina určena na opravy a údržbu objektů Úřadu.

V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** byl schválený rozpočet 50 mil. Kč zvýšen na 250 mil. Kč. Takto upravený rozpočet byl vyčerpán na 41,8 %, t.j. ve výši 105 mil. Kč. Tyto prostředky se především týkaly těchto dvou podprogramů:

- **podprogram 217 816 Podpora obnovy venkova po povodni 2002** dosáhl skutečného čerpání 2005 bez rezervního fondu ve výši 58,785 mil. Kč, čerpání rezervního fondu 9,750 mil. Kč. Ke dni 31.12.2005 je dosud nevyřízeno 179 žádostí v objemu 293,352 mil. Kč.

- **podprogram 217 818 Podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů po povodni 2002** dosáhl skutečného čerpání v roce 2005 bez rezervního fondu 19,846 mil. Kč, čerpání rezervního fondu 11,142 mil. Kč. Ke dni 31.12.2005 je dosud nevyřízeno 67 žádostí v objemu 126,718 mil. Kč.

V kapitole **Ministerstvo dopravy** nebyly na rok 2005 schváleny žádné výdaje na odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 2002, nicméně v průběhu roku byl rozpočet navýšen na **172 mil. Kč**. Jednalo se o **prostředky z úvěru od EIB** (převedených z kapitoly OSFA) určené **na obnovu dálnic, silnic pro motorová vozidla a silnic I. třídy, na obnovu železniční dopravní cesty a na obnovu staveb vodní dopravy**. Tyto prostředky byly ve stejné výši vyčerpány. Ve skutečném čerpání se ještě projevilo **19,5 mil. Kč** (prostředky z rezervního fondu), které byly určeny jako **státní příspěvek** podnikatelským subjektům při obnově území postiženém povodní 2002.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** byl v roce 2005 k odstraňování povodňových škod vynaložen největší objem prostředků. Rozpočet byl v průběhu roku upraven na 1 514 mil. Kč, z toho 1 501 mil. Kč tvořily úvěry od EIB (prostřednictvím kapitoly OSFA). Z celkově utracené částky **1 496 mil. Kč** směřovalo více než **607 mil. Kč** na **státní pomoc** při obnově území postiženého povodní 2002, téměř **876 mil. Kč** na **odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku** (podprogram 229 113) a **13 mil. Kč** na obnovy, odbahnění a **rekonstrukce rybníků a vodních nádrží**. Z rozpočtu kapitoly Ministerstvo zemědělství byly **do rozpočtu kapitoly Ministerstvo životního prostředí** převedeny a čerpány prostředky na výše uvedený podprogram 229 113 ve výši **24 mil. Kč** (pro Výzkumný ústav vodohospodářský TGM). V této kapitole nebyl rozpočtován specifický ukazatel „Výdaje na odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 2002“, proto je tato částka součástí „Výdajů na financování programů“ a není ani uvedena v tabulce č. 56.

V kapitole **Ministerstvo kultury** dosáhly výdaje na odstraňování škod způsobených povodní v roce 2002 výše **30 mil. Kč**. Převýšení rozpočtu o 3 mil. Kč ovlivnilo použití prostředků rezervního fondu ve stejné výši. Prostředky byly využity na **restaurování a nové ukládání restaurovaných sbírkových předmětů poškozených povodní, a to jak v Národní galerii v Praze, tak v Národním muzeu a Národním technickém muzeu**. V požadovaném rozsahu byl také **zajištěn rozvoj a provoz vysoušecích a konzervátorských pracovišť v Národní knihovně České republiky, Národním technickém muzeu a Technickém muzeu v Brně**.

Podrobnější informace o využití finančních prostředků uvolněných na odstraňování následků povodňových škod **jsou obsaženy v závěrečných účtech jednotlivých kapitol**.

Na financování odstraňování následků povodňových škod ze srpna 2002 se podílely rovněž **prostředky Evropské unie** (mimo EIB), i když také již v menším rozsahu než v roce 2004. Prostředky již **nebyly** poskytnuty z projektů/nástrojů předvstupní pomoci – **Phare a ISPA**. V rámci programu **SAPARD** byly proplaceny celkem 3 projekty v celkové výši 4,6 mil. Kč (v roce 2004 to bylo 108,5 mil. Kč). V roce 2005 bylo proplácení projektů v rámci programu SAPARD ukončeno.

Z **Fondu solidarity Evropské unie**, který byl zřízen jako nástroj určený na pomoc územím postiženým přírodní katastrofou a který byl aktivován právě na nápravu povodňových škod ve Střední Evropě, **v roce 2005** (stejně jako v roce 2004) **prostředky čerpány nebyly**.

Další prostředky byly poskytnuty **prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně**. Výše uvolněných prostředků a účely jejich využití jsou uvedeny v části II. sešitu F o hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků.

b) Využití prostředků určených k úhradě restitučních výdajů poskytnutých na základě zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.

Zákonem č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, bylo dosavadním uživatelům bytů a nebytových prostor ve vydávaných nemovitostech, které slouží pro činnost diplomatických a konzulárních misí, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, potřeby školství, provoz kulturních a tělovýchovných zařízení, pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob, umožněno uzavřít s nabyvateli těchto objektů dohodu o užívání a nájmu nebytových prostor podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Oprávněná osoba mohla dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona (t.j. po 1. listopadu 2000).

Tímto zákonem však nebyly stanoveny potřebné prostředky ke krytí výdajů s tím souvisejících, proto bylo financování výdajů řešeno **zákonem č. 164/1998 Sb.**, kterým se mění zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů vlastnictví k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Podle tohoto zákona bylo v roce 1998 **z prostředků Fondu národního majetku převedeno 5 480 mil. Kč** na zvláštní účet státních finančních aktiv ke krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám a ke krytí nezbytných výdajů souvisejících s náhradou za majetek státu sloužící účelům výzkumu a vývoje vydaný oprávněným osobám.

Prostředky vyčleněné podle zákona č. 164/1998 Sb. však nepostačovaly v plné výši na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, proto byly **v roce 2000 uvolněny další prostředky podle zákona č. 21/2000 Sb.** pro kapitolu Ministerstvo práce a sociálních věcí (4 000 mil. Kč) **a podle zákona č. 246/2000 Sb.** pro kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2 090 mil. Kč), Ministerstvo kultury (1 489 mil. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (700 mil. Kč) a pro OkÚ Kutná Hora (55 mil. Kč), **v souhrnné výši 8 334 mil. Kč.** Celkem tak bylo k uvedenému účelu **vyčleněno přes 13,8 mld. Kč.**

Rozdělení finančních prostředků určených k úhradě restitučních výdajů podle výše uvedených zákonů a podle jednotlivých kapitol, jejich čerpání ke konci roku 2005 a převod zbývajících prostředků do roku 2006 je uveden v tabulce:

Tabulka č. 57

Kapitoly	zákon č. 164/1998 Sb. čerpání (vyčerpáno) 1998-2001	zákon č. 21/2000 Sb. čerpání (vyčerpáno) 2000-2003	zákon č. 246/2000 Sb.			Vyčleněno dle zákonů celkem	Čerpání dle zákonů celkem	Převod do roku 2006
			vyčleněno	čerpání 2000-2004	čerpání 2005			
Ministerstvo práce a sociálních věcí	2 750	4 000	0	0	0	6 750	6 750	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2 293	0	2 090	1 185	36	4 383	3 514	869
Ministerstvo kultury	324	0	1 489	872	56	1 813	1 252	561
Ministerstvo zdravotnictví	113	0	700	613	87	813	813	0
Okresní úřad Kutná Hora	0	0	55	55	0	55	55	0
CELKEM	5 480	4 000	4 334	2 725	179	13 814	12 384	1 430

Z přehledu je zřejmé, že v roce 2005 se čerpaly jen prostředky vyčleněné podle zákona 246/2000 Sb. Prostředky vyčleněné na základě zákonů č. 164/1998 Sb. a č. 21/2000 Sb. byly v plné míře již dočerpány v minulých letech. Z objemu 4,3 mld. Kč (zákon 246/2000 Sb.) bylo do roku 2004 vyčerpáno 2,7 mld. Kč. V roce 2005 činil schválený rozpočet na tyto účely v kapitole OSFA 766 mil. Kč. V průběhu roku došlo k uvolnění pouze 179 mil. Kč do následujících kapitol:

V kapitole **Ministerstvo zdravotnictví** byly v roce 2005 v souladu se zákonem č. 246/2000 Sb. čerpány prostředky ve výši 89 910 tis. Kč na akci FNKV Praha 10 – **rekonstrukce pavilonu „M“, klinika dětí a dorostu** (evid. č. 335 011 – 0060). **Z kapitoly OSFA bylo rozpočtovým opatřením převedeno 87 078 tis. Kč** a z provozních prostředků kapitoly MZ byla tato částka navýšena o 2 832 tis. Kč. K využití ke stejnému účelu nebyly do roku 2006 převedeny žádné prostředky.

Do kapitoly **Ministerstvo kultury** bylo v průběhu roku 2005 z kapitoly OSFA převedeno 120 142 tis. Kč, z toho 63 760 tis. Kč však bylo ke konci roku vráceno zpět. **Skutečně čerpaných 56 338 tis. Kč** bylo věnováno na rekonstrukci areálu Jezuitské koleje v Kutné Hoře a na rekonstrukci zámku Mníšek pod Brdy.

Rozpočet kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** byl v průběhu roku, v souladu s očekávaným čerpáním prostředků na restituce, navýšen o částku 36 803 tis. Kč na úkor kapitoly OSFA. V závěru roku byla částka 1 298 tis. Kč vrácena zpět. Celkově byly tedy čerpány prostředky ve výši **35 505 tis. Kč**, z nichž 34 803 tis. Kč bylo použito na výstavbu nového objektu v SOŠ v Chocni jako náhrady za objekt vydaný v restituci. Dalšíh 702 tis. Kč bylo určeno na koupi a následnou rekonstrukci atelieru L. Šalouna.

Na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku bylo **ve všech dotčených kapitolách vynaloženo za celé období od roku 1998 v souhrnu cca 12,4 mld. Kč**. Prostředky v celkové výši přesahující 1,4 mld. Kč, které byly na restituční výdaje vyčleněny podle zákona č. 246/2000 Sb. a které nebyly dosud čerpány, budou k těmto účelům **použity v příštích letech**.

c) Využití prostředků určených zákonem č. 165/1999 Sb. k řešení důsledků kosovské krize

Zákon č. 165/1999 Sb. zmocnil Ministerstvo financí **vydat státní dluhopisy do výše 2,0 mld. Kč** s účelovým určením na financování řešení důsledků kosovské krize.

Emise dluhopisů byly uskutečněny v letech 1999 a 2000. Získané **prostředky byly uloženy na zvláštním účtě ve státních finančních aktivech**, z něhož byly, podobně jako v předchozích letech, i v roce 2005 uvolňovány zúčastněným resortům. Část prostředků si resorty v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, převedly do svých rezervních fondů.

Základní **rozdělení celkové částky 2,0 mld. Kč** mezi zainteresované resorty stanovila vláda České republiky svým **usnesením č. 765/1999**. Tato základní alokace byla posléze upravována, a to především **dalším usnesením č. 1025/1999** a dále též i dohodami mezi resorty navzájem.

V roce 2005 bylo celkově uvolněno z účtu státních finančních aktiv rozpočtovými opatřeními 36,9 mil. Kč. Tyto prostředky byly převedeny do kapitoly Ministerstvo zahraničních věcí, odkud byly dále transferovány do kapitoly Ministerstvo vnitra (0,9 mil. Kč) a do kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu (1,6 mil. Kč). Skutečně bylo resorty **čerpáno 18,5 mil. Kč** (včetně prostředků z rezervních fondů) a 27,4 mil. Kč bylo převedeno rezervních fondů.

Kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo v roce 1999 určeno na tyto účely 500 mil. Kč, z nichž 472 mil. Kč bylo vyčerpáno do roku 2004. V roce 2005 byla z rezervního fondu MPO (28 mil. Kč) čerpána částka 9 mil. Kč na realizaci těchto projektů:

- výstavba rodinných domků a sociální infrastruktury pro repatrianty a osoby postižené během války v Chorvatsku ve výši 6,9 mil. Kč,
- likvidace ekologických a stavebních havárií v oblasti rafinérie Novi Sad, Srbská republika ve výši 2,1 mil. Kč.

V průběhu roku kapitola obdržela a skutečně vyčerpala 1,6 mil. Kč od Ministerstva zahraničních věcí na projekt Předávání zkušeností ČR v oblasti technické harmonizace Albánie.

Celkem bylo tedy na řešení důsledků kosovské krize v rámci resortu čerpáno 10,6 mil. Kč.

Ministerstvo zahraničních věcí obdrželo na dané účely v roce 2005 od kapitoly OSFA 36,9 mil. Kč (v roce 1999 vyhrazeno 133,5 mil. Kč, do roku 2004 vyčerpáno 81 mil. Kč). Po výše uvedených transferech prostředků do kapitol MPO a MV zbylo kapitole 34,4 mil. Kč. Z toho 26,8 mil. Kč bylo převedeno do rezervního fondu a **skutečně čerpáno** tak bylo jen **7,5 mil. Kč**, a to na následující projekty:

- Jagello 2000 - Studijní program pro srbské a černohorské studenty a novináře ve výši 1,3 mil. Kč,
- Rada pro mezinárodní vztahy - Začleňování SČH a BaH do EU ve výši 0,2 mil. Kč,
- Enviros, s.r.o. - Vytvoření vládních struktur pro energetický sektor Kosova ve výši 0,5 mil. Kč,
- NATO - Příspěvek na projekt NATO realizovaný v BaH v oblasti obranné konverze ve výši 1,5 mil. Kč,
- OBSE - Příspěvek OBSE na zlepšení činnosti albánské pohraniční policie ve výši 0,9 mil. Kč,
- McInvest Economic Development s.r.o - Školení k problematice FDI ve výši 0,4 mil. Kč,
- SECI - Příspěvek na činnost SECI – rok 2005 ve výši 0,6 mil. Kč,
- SECI - Příspěvek na činnost SECI – rok 2006 ve výši 0,6 mil. Kč,
- ODEON, MZV ČR - Organizace zasedání regionálního stolu Paktu stability pro jihovýchodní Evropu v Praze ve výši 1,2 mil. Kč,
- MZV ČR - Vyslání českého sekondovaného experta do Paktu stability pro JVE ve výši 0,3 mil. Kč,
- Racviac - Seminář k obranné konverzi Paktu stability pro JVE v Bělehradě ve výši 43 tis. Kč.

Kapitola **Ministerstvo vnitra** obdržela v průběhu roku **0,9 mil. Kč** od MZV (v roce 1999 vyhrazeno 321,9 mil. Kč, do roku 2004 vyčerpáno 318,6 mil. Kč). Z této částky bylo **0,6 mil. Kč** určeno na projekt „**Transfer know-how a výměna zkušeností s reformou veřejné správy v zemích střední a východní Evropy**“. V důsledku špatné organizace na straně partnerských zemí se však nepodařilo realizovat všechny plánované akce a skutečně bylo čerpáno jen 45 tis. Kč. Zbývající částka byla převedena do rezervního fondu. **Na expertní misi Ministerstva vnitra ČR do SČH bylo přijato 0,3 mil. Kč a skutečně vyčerpáno 0,2 mil. Kč.**

Kapitoly **Ministerstvo obrany** (v roce 1999 vyhrazeno 894,6 mil. Kč, do roku 2004 vyčerpáno 888,1 mil. Kč) a **Ministerstvo zemědělství** (v roce 1999 vyhrazeno 150 mil. Kč, do roku 2004 vyčerpáno 141,7 mil. Kč) nepožadovaly žádný převod prostředků z kapitoly OSFA a ani žádné prostředky skutečně nečerpaly.